

פרשת ויחי

הדלקת נרות: 4:15

מוצאי שבת: 5:30

רבינו תם: 6:08

הפטרת השבוע: "ויקרבו ימי דוד" (מלכים א, ב)

הזמנים לאופק בני ברק

עלוך

אור לשבת

מאמר בפרשה:

"לישועתך קיויתי ה'" (מט, יח)

בפרשת מקץ אמרה התורה "ובני חשים דן" (מו, כג) ותרגום יונתן בן עוזיאל: "ובני דדן זריון ואמפורין ולית סכום למניניהום" (שם). [ובני דן זריון ומתרבים ואין מספר למניינם].

בפרשתנו כשברך יעקב את בניו אמר לדן בסוף ברכתו "לישעתך קיויתי ה'". ויש לשאול מדוע בשעה שיעקב אבינו מברך את בניו לדן הוא חותם את ברכתו בפסוק של אמונה שאין לנו לקוות אלא לה', ואילו אצל שאר השבטים לא אמר כן?

ויש לתרץ שהפסוק אומר "ובני חשים דן", הוי אומר שהיה לו רק בן אחד, ואילו לשאר השבטים היו יותר בנים. וכשהגיעו כולם לבקש את ברכת יעקב אבינו לפני מותו עם בניהם – כל אחד הגיע עם כל ילדיו, ואילו דן הגיע עם ילד אחד שהיה גם הרש, היכולים אנו לתאר את כאבו של דן כשהוא רואה שכל אחד מאחיו מגיע לקבל ברכה מיעקב אבינו עם כמה בנים שלמים ובריאים והוא מגיע עם בן אחד הרש? אמר לו יעקב: אע"פ כן, לישועתך קיויתי ה', תאמין בקב"ה שמהושים יצא לך צאצאים רבים. ואכן בחומש במדבר (כו, מג) אמרה התורה "כל משפחת השוחמי לפקדיהם ארבעה וששים אלף וארבע מאות" – רואים שמהושים יצאה משפחת השוחמי ויצאו ממנו 64,400 צאצאים, משא"כ שאר שבטים אע"פ שהיו להם בנים מרובים לא הגיעו למספר כזה של צאצאים.

וכמו שאמר דוד המלך בתהילים (לג כב): "יהי חסדך ה' עמנו כאשר יחלנו לך", שלפי הכמות שאדם מייחל ומחכה לקב"ה – כך ה' משפיע עליו טובה וברכה.

מסופר על החסיד רבי יעקב יצחק מברזין שבא לפני הסבא קדישא מרודשיץ, ותינה לפניו את צערו שכל הבנים שנולדו לו מתו ואף אחד מהם לא התקיים. אמר לו הצדיק: "כשאשתך תעמוד ללדת תבוא אלי". כעבור מספר חודשים בא החסיד לפני הסבא קדישא, שאל הסבא קדישא לשמו של אביו, ענה לו שלאביו קוראים ירמיה, ענה לו הסבא "תקרא לבנך חיים ירמיה", והוסיף משפט פתום "ובני דן חשים".

התפלא החסיד על משמע התוספת המזוהה, אך לא העיז לשאול את רבו מה פשרה. כשהזר לביתו נולד בן ואכן קרא לו בשם חיים ירמיה, והבן התקיים לו לאורך ימים ושנים. במשך הזמן ניסה החסיד לברר אצל תלמידי חכמים מה אמר רבו, כולם השיבו את פניו ריקם. עד שתלמיד חכם אחד אמר לו: "אולי התכוון הסבא קדישא שיהיו לך צאצאים מרובים מהבן הזה כמו שהיה לדן מבני חשים". ואכן נולדו לו מבני נכדים רבים.

ונמצינו למדים שאדם שמייחל לקב"ה ומצפה לישועתו, לא משנה באיזה מצב רוחני או גשמי הוא נמצא ה' יעזור לו, שהבוטח בה' חסד יסבבנו.

פנינים בפרשה:

"ויחי יעקב בארץ מצרים" (מו, כח) – תימה למה לא כתב ויהיו ימי יעקב כמו גבי שרה, וי"ל מלמד שלא חי יעקב שנים טובות אלא כמניין ויחי דהיי"ל ל"ד שנים, כלומר כי כל ימיו היה בצער לבד אותם שנים משנולד יוסף עד שנמכר היינו י"ז שנים וי"ז שנים שהיה במצרים עד שנפטר. (רבי חיים פלטיאל)

"האלקים הרועה אותי מעודי עד היום הזה" (מח, מז) – מעודי בגימטרייה 130, שם אלקים הוא מידת הדין, כי במשך 130 שנה היה יעקב אבינו שרוי במידת הדין מחמת צרותיו, כמו שאמר לפרעה ימי שני מגורי שלושים ומאת שנה מעט ורעים היו. (תורה מסיני)

"לא יפור שבט מיהודה ומחוקק" (מט, י) – ראשי התיבות בגימטרייה דוד בן ישי. (בני שלמה)

מדרשי חז"ל

פשט במדרשים

"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" (מז, כח).

כותב מדרש הביאור (הובא באוצר המדרשים) וז"ל: "אמרו רבותינו כדי שלא לפרסם מיתתו של צדיק וכן הוא אומר יקר בעיני ה' המותה לחסידינו (תהילים קטז, טו)".

וקשה דבגמ' מו"ק (כה.) מוכח דכן היו מפרסמים את מות הצדיק, דאמרו דכל עוד אין שישים ריבוא בהלהלוות הצדיק כמנין יוצאי מצרים חובה על כל אדם לצאת להלוויה.

ועוד דהרי היה מסע הלוייה ממצרים לארץ כנען, וכשהגיעו לגורן האטד אמרו בגמ' (סוטה יג.) שראו מלכי כנען וישמעאל את כתרו של יוסף מונח על ארונו של יעקב באו גם הם והניחו את כתריהם על ארונו של יעקב, והרי שהתפרסמה מיתתו של הצדיק.

ונראה לתרץ דיעקב אבינו לא מת (רש"י לט, ג), ומאחר שחי בשנותיו האחרונות בארץ מצרים וביקש שיקברו אותו במערת המכפלה ודאי שהדבר יקח זמן עד שיספידו אותו במצרים ויסיעו את המיטה לארץ כנען, וכל הזמן הזה גופתו של יעקב אבינו לא הסריחה, ואז יתפרסם הדבר שיעקב אבינו לא מת כלל, וכמו שנאמ' "ויגוע ויסף אל עמיו" (שם).

אך לו היה נשאר בארץ כנען והיו קוברים אותו מיד היו אומרים שיעקב אבינו מת, וזהו שאומר המדרש שיעקב אבינו חי בסוף ימיו א בארץ מצרים כדי שלא לפרסם את מיתתו. ואדרבה, יתפרסם שיעקב אבינו לא מת כשאר העולם.

שיבת שלום ומבורך

מעשה צדיקים

רבינו

שמואל הנגיד זצ"ל

פרשת ויחי

אחד ממטרות הנסיון שה' מנסה את הצדיק אמרו רבותינו, בכדי שגם המקטרג יראה את צדקת הצדיק, וה' כשישפיע על הצדיק טובה - המקטרג לא יוכל לדבר רע ולמנוע מהצדיק את הטובה, שכן גם הוא שניסה את הצדיק ראה את מעלתו, וגם הוא יודה שמגיע לצדיק את הטובה, וכך הקטגור הופך לסנגור. (רבינו סעדיה גאון זצ"ל בספרו "האמונות והדעות" מאמר ה, ג')

רבינו שמואל הנגיד זצ"ל פעל לפני כאלף שנה בקורדובה בירת ספרד. גדול בתורה היה, וחבר מביא נרחב ומפורט לתלמוד. גאון במחשבה היה, ומשורר מהונן. בהיותו בן עשרים ושמונה גורשו יהודי קורדובה, ורבי שמואל עבר לעיר מלאגה. כתביו הגיעו לסופר המלך, שהתפעל מכישרונותיו ומינהו ליועצו. בכל בעיה שהעלה המלך, ביקש סופרו את עצת רבי שמואל והשמיעה באזני המלך. התפעל המלך מחכמת סופרו, וכשהלה עלה המלך לבקרו ושאלו: "מה אעשה בלא עצותיך?". גילה הסופר למלך, שלמעשה היו אלו עצות יועצו היהודי...

המלך שהתפעל מחכמתו הרבה של רבי שמואל הנגיד, החליט למנותו ליועצו הרשמי. בתפקיד עזר רבות ליהודי ארצו, והשפעתו הגיעה עד צפון אפריקה ומצרים, לארץ ישראל ולבבל!. בהוננו הרב השתדל להרבות תורה, והושיב סופרים שהעתיקו את התלמוד והמשנה בעותקים רבים, והפיצם הינם לכל חכם שהקדיש חיין לתורה. וגם שמן למאור סיפק הינם לבתי המדרש על חשבונו.

בפעילותו בשירות המלך קנה לעצמו רבי שמואל אהבים וגם שונאים, מעריצים וגם מקטרגים. פעם החליט המלך להסתובב מעט ברחובות העיר, ויצא למייל בעיר הבירה בליווי הפמליה המלכותית כשבתוכה רבי שמואל. כשהגיעה הפמליה המלכותית לאחד השווקים יצא מאחד החנויות אחד משונאיו של רבי שמואל, והחל לחרפו ולגדפו, והכפיש אותו לעיני כולם. חרה אף המלך על ביזיון יועצו, והורה לרבי שמואל: "כרות את לשונך!"

מה עשה שרבי שמואל? שלח לאותו שונא מתנה, ופעל לטובתו כמה שהיה צריך, והפכו לאוהב. כעבור זמן החליט המלך לצאת שוב לרחובות העיר בליווי יועצו, והנה יצא אותו אדם לקראתם. והחל להמטיר על ראשו של רבי שמואל תהילות ותשבחות, תודות וברכות. זיהה אותו המלך, ושאל בכעס את רבי שמואל: "הלא אמרתי לך לכרות את לשונך?!"

קד הנגיד לפני המלך, ואמר: "אכן עשיתי כדברי מלכנו המרומם, כרתתי את לשוני הרעה, ושתלתי במקומה לשון טובה!"... זיע"א.

ברכה והצלחה
בריאות איתנה
וכל הישועות
לשרה בת אסתר
ולכל בני
משפחתה הי"ו

ברכה והצלחה
למירי ורפי
אסולין הי"ו יהיה
ה' בעזרם וחפץ
ידם יצלח.

שניות הדעת:
מטרת האדם בחייו הוא לתקן עצמו ולהגיע לקומת אדם השלם, והוא רק על ידי תיקון המידות. (רבי ישראל סלנטר)

לזיווג הגון
דוד אשר חי בן עליזה